

К 792/Д 96

120000868736

Учреждение
м.г.к.
с.м.х.м.

K 792/296

~~РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА~~
носител на орден „ЧЕРВЕНО ЗНАМЕ НА ТРУДА“

УТРИНИТЕ ТУК СА ТИХИ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868736

опера в две части

либрето

КИРИЛ МОЛЧАНОВ

по едноименната повест на БОРИС ВАСИЛЕВ

музика

КИРИЛ МОЛЧАНОВ

превод

ОГНЯН СТАМБОЛИЕВ и РОМЕО РАЙЧЕВ

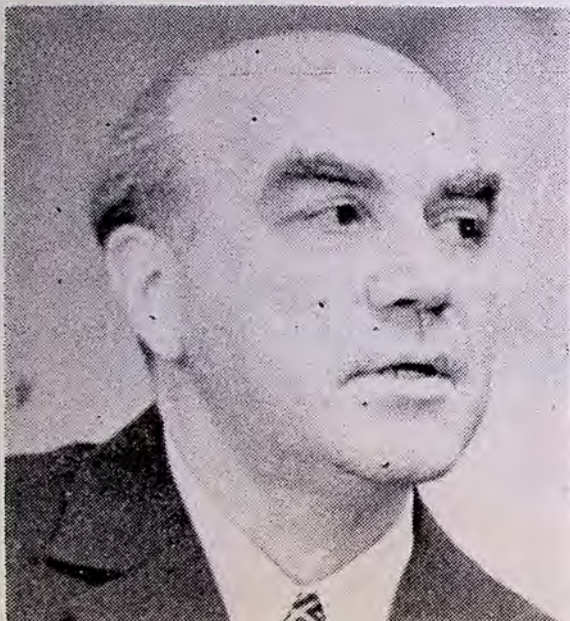
първо изпълнение в страната — РУСЕ, 4 ноември 1975 година
сезон 1975—1976 година

447689

Родените във глухо време
не помнят нищо в своя път.
Но ний — във страшни дни родени,
ще помним всичко до смъртта.
Дни на надежда или лудост,
на свобода и на война!
В нас с кървав блясък се пречупва
горящата ви светлина.

АЛЕКСАНДЪР БЛОК

ПОСТАНОВКАТА СЕ ПОСВЕЩАВА
НА ДВАДЕСЕТ И ПЕТИЯ КОНГРЕС НА КПСС
И ЕДИНАДЕСЕТИЯ КОНГРЕС НА БКП

КИРИЛ МОЛЧАНОВ

Щастлив съм, че отново се срещам с българските зрители. След „Заря“, „Ромео, Жулиета и Мракът“, „Брестката крепост“ — този път с „Утрините тук са тихи“.

Новата постановка на моята опера е още една страница в историята на дружбата и културното сътрудничество между народите на България и СССР.

На колектива на Русенския оперен театър, работещ над „Утрините“, — от цялата си душа желая успех.

В деня на премиерата ще бъда мислено с Вас, скъпи български приятели!

КИРИЛ ВЛАДИМИРОВИЧ МОЛЧАНОВ е роден на 7 септември 1922 г. в Москва. Още като студент в Московската консерватория се изявява успешно като композитор с песните „Пламъчета“ и „Сърцето на Байрон“. От това време датират и трайните му интереси към операта и театъра. С голяма амбиция той работи над своята първа сценична творба — операта „Каменното цвете“ (по едноименната приказка на Павел Бажов), решена в духа на най-хубавите традиции на руската приказна опера от Глинка до Римски-Корсаков и поставена за първи път през 1950 г. До истинска известност Молчанов завоюва с чудесната си песен „Солдаты идут“, която е позната и обичана и у нас. След нея той написва много песни по стихове на съветски и чуждестранни поети, в които се налагат преди всичко ярките скулптурно-релефни песенни образи и живите леснозапомнящи се мелодии.

Кирил Молчанов е автор и на музика към много филми и театрални спектакли, но най-значителните му изяви досега са в оперния жанр. След „Каменното цвете“ и „Заря“ (по „Разгром“ на Б. Лавренев — поставена у нас в Пловдив), той написва оперите: „Пяца дел Корно“ (по романа на Васко Пратолини „Повест за бедни влюбени“), „Ромео, Жулиета и Мракът“ (по едноименната повест на Ян Отченашек), „Брестската крепост“ (поставена и у нас през 1967 г. във Варна от режисьора Стефан Трифонов), „Женско царство“ и „Утрините тук са тихи“ по популярната повест на Борис Василиев. Последната му опера, която беше поставена за първи път във Фрунзе, Съветска Киргизия от българския режисьор Васил Попов, премина успешно през сцените на Новосибирск, Большой театър — Москва, Роцок, ГДР. Предстоят и премиери в много театри на СССР, Полша, Чехословакия, а у нас след Русе, в София и Бургас.

Наред с творческата си работа, Кирил Молчанов проявява и активна обществена дейност. В продължение на няколко години, той е секретар на Съюза на съветските композитори и ръководител на Оперната секция при Съюза. Сега е директор на Большой театър.

О. С.

„Струва ми се, че съвременната тема в оперния жанр изисква нови още по-остри и динамични форми и изразни средства. И ако аз успея в някаква степен да набележа чертите на този нов, динамичен език с една остра, лаконична оперна форма — това ще е за мен най-голяма радост“.

К. МОЛЧАНОВ
сп. „Советская музыка“, 1960, Москва

БОРИС ЛВОВИЧ ВАСИЛЕВ е роден на 21 май 1924 г. в гр. Смоленск в семейството на военнослужащ. През 1942 год. завършва средното си образование в гр. Воронеж и Полковата школа при Зенитно-картечното училище в гр. Омск. Служи в VIII гвардейски въздушно-десантен полк (Западния фронт) и година по-късно постъпва във Военната академия на бронетанковите и механизирани войски (днес на името на Р. Я. Малиновски), където завършва инженерно-танков факултет през 1948 г. в Москва. Работи в заводите в Сведловск и Горки. В 1954 г. се демобилизира във връзка с преминаването му на литературна работа. Понастоящем живее в Москва.

Автор е на четири пиеси („Офицер“, „Почукайте и ще ви се отвори“, „Отечество мое, Русия!“, „Веселият голям път“), седем сценарии за игрални филми („Последният рейс“, „Дълъг ден“, „Сержанти“, „Следа в океана“, „Кралската регата“, „На път за Берлин“, „Офицери“ — последните са написани в сътрудничество с К. Рапопорт) и три повести („А утрините тук са тихи...“, „Иванов катер“ и „Най-последният ден“ — преведени и на български език.

СКЪПИ ПРИЯТЕЛИ,

Аз принадлежа към поколението, което войната завари в класните стаи. Една година по-късно ние облякохме шинелите, но нашите съученички така и не си ушиха сватбени рокли; от момчетата в класа само четирима останаха живи.

С двадесет милиона живота заплати нашият народ празничния салют на Победата. И в нашата страна няма семейство, което да не е оставило своя капка кръв върху червеното знаме, издигнато над разгроения Райхстаг.

Ето защо аз пиша за войната. Никога не искам да забавлявам и никого не искам да плаша: аз не мога да мълча. Осемнадесетгодишните войници стоят над рамото ми и следят перото ми. Тътенът на разтревожената памет удря в сърцето ми, както пепелта на Клаас — в сърцето на Тил Ойленшпигел. Аз останах жив — значи някой е загинал заради мене. И аз съм задължен пред тези, които не се върнаха по домовете си.

Помнете ги. Аз съм уверен: докато ние помним, светът няма да полудее. Докато ние помним, младежите ще бързат за среща, а не за атака, и девойките ще си шият сватбени рокли. Докато ние помним, ще се смеят децата, ще танцуват жените и ще цъфтят градините.

Помнете тези, които не се върнаха.

БОРИС ВАСИЛЕВ

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА
Носител на орден „ЧЕРВЕНО ЗНАМЕ НА ТРУДА“

УТРИНИТЕ ТУК СА ТИХИ

Опера в две части
Либрето Кирил Молчанов
По едноименната повест на Борис ВАСИЛЕВ
Превод Огнян Стамболиев и Ромео Райчев
Музика КИРИЛ МОЛЧАНОВ

Диригент-постановчик:
з. а. РОМЕО РАЙЧЕВ

Диригент на хора:
Томина Сидова

Концертмайстор:
Александър Ганев

Режисьор-постановчик:
СТЕФАН ТРИФОНОВ

Сценография:
АСЕН СТОЙЧЕВ

Соло тромпет:
Кръстью Мицев

Режисьор-асистент: Румен Нейков

Корепетитори: Стоил Цонев, Дарина Куюмджиева, Нели Владимирова,
Малина Димитрова.

Помощници на режисьора: Мария Киселова и Людмила Игрибозова
Суфльор: Людмила Сакакушева Звуково оформление: Цветко Ячев

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА И ИЗПЪЛНИТЕЛИ:
(по автора и по азбучен ред на имената)

ВАСКОВ, старшина комендант на 171 ж п отклонение	Добрин Маников
	Неделчо Деянов
	Стефан Димитров ✓
КИРЯНОВА	Кунка Кузманови ✓
	София Инджови
РИТА ОСЯНИНА, младши сержант	Пенка Дилова
ЖЕНЯ КОМЕЛКОВА, сержант	Ана Ангелова ✓
	София Инджови
ЛИЗА БРИЧКИНА, боец-зенитчик	з. а. Пенка Маринова
	Роза Митова ✓
СОНЯ ГУРВИЧ, боец-зенитчик	Виолета Шаханова ✓
	Мария Ризова
ИОЛКИНА	Анета Кишева ✓
ПЪРВА ЗЕНИТЧИЦА	Мария Ризова
	Мери Димитрова ✓
ВТОРА ЗЕНИТЧИЦА	Цветана Тодорова ✓
МАРЯ, вдовица, хазайка на Васков	Величка Кирова
	Надя Харитоновна ✓
ПОЛИНА, вдовица	Мими Николова ✓
КИТАРИСТ	Иван Добрев
	Иван Консулов ✓

...Вечер над езерото въздухът е влажен, студен. Толкова е тихо, че на пет версти наоколо всичко се чува. Казват някога тук живял монах, наречен Легонт — затова и езерото нарекли Легонтово. Монахът все тишина търсел — тук е достатъчно тихо.

А утрините тук са тихи, тихи...

Било през май 1942 година...

Далече от фронтвата линия на изоставеното жп отклонение № 141 стояли две отделения зенитчици под командуването на старши сержант Кирякова. Влакове оттук отдавна не минавали, немци не прелитали, затова и момичетата ги оставили тук повече заради реда. Тук било тихо, спокойно, като че ли война нямало.

Комендантът на жп отклонението старшина Федот Васков, стар войник, още във финската война воювал, бил все навъсен и неразговорлив. По-високо от всичко друго той поставял дисциплината и устава и никак не можел да свикне с шумните и дръзки момичета, които дори и с устава се шегували! А те усетили, че мрачният старшина малко се бои от тях, започнали да му се подсмиват тайно. Освен него, тук други мъже съвсем нямало. Дори отначало момичетата се опитвали да покетничат със старшината — все пак мъж бил, но скоро разбрали, че е безполезно и започнали с шегите...

А сред момичетата различни имало...

Рита Осянина била затворена и строга към всички, но справедлива. Малко от момичетата знаели, че Рита била омъжена и че съпругът ѝ граничен офицер, бил убит през втория ден след обявяването на войната. Не всички знаели, че тя има син — Алик, който живеел при майка ѝ недалече оттук и, че Рита всяка нощ ходи тайно при него, за да го види.

Женка Комелкова била момиче с остър език и обичала много да попее и да потанцува. Военното градче, в което нейният баща бил комендант и в което тя живеела заедно с родителите си до войната, било окупирано от немците. Пред очите ѝ разстреляли цялото ѝ семейство. Женка по чудо оцеляла и сама преминала линията на фронта. Намерил я красив и още млад полковник, познат на баща ѝ. С него Женка танцувала на баловете в гарнизонния дом на Червената армия. Без

особени трудности тя успяла да си издействува да я изпратят на фронта и попаднала в това жп отклонение като зенитчица.

Селското момиче Лиза Бричкина била „горски човек“ (по думите на Васков). Преди войната тя живяла в едно лесничейство заедно с баща си — горски пазач. На Лиза се харесвал Васков, защо точно той и тя не знаела, но ѝ се харесвал. За това и останалите момичета често се шегували с нея. А тя се разстройвала и обиждала. Васков не ѝ обръщал никакво внимание, въпреки че отдавна бил забелязал, че тя е къщовна и акуратна...

Соня Гурвич приличала на малка сврака в безформения и дълъг за нея шинел. Съвсем не била тя за войник и на фронта дошла доброволно. Родителите ѝ останали в Минск, а тя все си мислела: дали са успели да се спасят или не? Соня знаела много стихове наизуст и особено обичала Блок. С неговото томче тя не се разделяла и често вечер с охота четяла стиховете му на притихналите момичета.

Така мирно и тихо служили момичетата на жп отклонението, а вечер пускали старата плоча на Леонид Утьосов и започвали да танцуват или просто запявали полугласно, слушали как Соня чете стихове или Женя пее с китарата си...

Тъй продължавало всичко докато Рита, която всяка нощ тичала до сина си, не видяла в гората двама немци, които облечени в маскировъчни халати, вървели внимателно като носели тежки раници неизвестно накъде... Достатъчно изплашена, Рита доложила за това на Васков. А той разбрал, че това не е просто разузнаване, а тези десантници търсят жп линията...

Двама немци не са кой знае каква сила и Васков решил да ги плени безшумно. Избрал четири момичета: Рита и Женка като по-опитни, Лиза — сама изпросила да дойде; наложило се още и Соня да вземе. Никак не му се искало това на старшината, но Соня добре знаела немски език, а това можело да потрябва.

Изпратили ги всички и ги очаквали да се върнат след два дни.

...На разсъмване и петимата излязли на Легонтовото езеро. Тук

Васков решил да хване немците. По неговите сметки те не били далече, а друг път освен този нямало.

Най-после немците се появили при езерото. Но не били двама, а шестнайсет... Да, трябвало да повърти немците в гората и през това време да изпрати някого за помощ. В краен случай да започне бой, но да не ги пропусне до жп линията.

За свръзка с другите Васков изпратил Лиза Бричкина; тя най-добре запомнила пътя и ще се ориентира в гората. Васков ѝ поръчал да бъде внимателна, когато преминава през близкото блато и избрал удобна позиция, за да я чака.

...Първа загинала Лиза. Тя почти преминала блатото, но стъпила настрани и паднала в тресавището.

...Втора загинала Соня Гурвич. Васков забравил на старата позиция кесията си с тютюна, а Соня запомнила къде я оставил и много ѝ се искало да направи нещо за този човек, който само външно изглеждал суров. И без да послуша никого, Соня изтичала за кесията. Единият от немците я ударил с нож в гърдите. Викове на Соня чули Васков, Рита и Женя. Старшината заповядал на момичетата да останат на място и сам се хвърлил напред. Скоро се върнал обратно като носел на ръце мъртвата Соня и два немски автомата...

...Останали трима. Васков вече разбрал, че Лиза не е стигнала до другите, значи помощ нямало. Момичетата също разбирали, но мълчали и очаквали какво ще каже командира. Старшината им заповядал да си отидат по домовете по запасните пътища, но Рита го погледнала злобно, а Женка само се усмихнала и заредила винтовката си. Опитал се да спори Васков, даже заплашвал, но те не искали дори да го изслушат. Тогава се простили, прегърнали и започнали последния бой...

...А вечер над езерото въздухът е влажен, студен. Толкова е тихо, че на пет версти всичко се чува. Безлюдно е. Понякога туристи, дошли в тази пустош, намират тук-там стари гилзи. Оказва се, че и тук са воювали.

А утрините тук са тихи, тихи...

Чакай, ще се върна аз,
само чакай ти.

Чакай, дъжд ли в тъмем час
вънка заплющи,
чакай, студ ли свий свиреп,
чакай в летен ден,
чакай и когато с теб
друг не чака мен.

Чакай и когато спрат
моите писма,
всички да се уморят,
чакай ме сама.

Чакай, ще се върна аз,
да не те смути
някой каже ли у нас:
„Забрави го ти!“

Мама мъртъв да ме знай,
брат ми, поглед свел,
и другарите накрай,
всеки чаша взел,
край камината, що грей,
да ме поменат...
Чакай ме и с тях недей
пи за мойта смърт

Чакай, ще се върна аз,
злата смърт надвил,
и ще чуеш ти тогаз:
„Той щастливец бил!“
Никой друг не издържа,
не повярва, виж —
с чакането си можа
ти да ме спасиш.
Как смъртта не ме смути,
знаем двама тук —
просто чакаше ме ти
както никой друг.

КОНСТАНТИН СИМОНОВ
преведе Атанас Смирнов

Главен художествен ръководител и директор:

МИХАИЛ КЪТЕВ

Главен диригент:

з. а. РОМЕО РАЙЧЕВ

художници-изпълнители: Хр. Арнаудов, П. Антонов

зав. постановъчна част: П. Шопов

театър-майстор: Д. Джамбазов

зав. худ. осветление: Ц. Сокеров, зав. светлинни ефекти: А. Харалам-

пиев, зав. шивашки ателиета: Ал. Димова, Др. Христатиев, зав. перу-

коро-фризьорско ателие: Г. Ламбев, зав. тапицерско ателие: Ив. Киров,

зав. дърводелско ателие: Г. Иванов, зав. железарско ателие: Вл. Илиев,

реквизитор: Ц. Диков.

редакция на програмата:

ОГНЯН СТАМБОЛИЕВ

художествено оформление

ВЕЛИМИР ПЕТРОВ

